

Interese par nezūdošām vērtībām. 'Purvīša balvas' nominants Henrijs Preiss

Henrijs Preiss (1973) ir mākslinieks, kurš savos darbos vienlaikus ietver kā mūsdienīgo, tā senlaicīgo, tādējādi cenšoties atainot kādu ideālu pasaules modeli.

Lai arī līdz šim Henrija Preisa māksla Latvijā zināma mazāk, ievēribu pelna fakts, ka 2010. gadā Sāči (Saatchi) mākslas galerija savai kolekcijai iegādājās četrus Preisa darbus. Turklāt pēdējo piecpadsmit gadu laikā viņa darbība ir bijusi pietiekami aktīva, lai veidotu ievēribas cienīgu radošās biogrāfijas vēsturi. Kopš dalības Prāgas Scenogrāfijas kvadriennālē '95 Preiss piedalījies dažādās grupu izstādēs Berlīnes, Briseles, Londonas un Ņujorkas galerijās, kā arī sarīkojis piecas personālizstādes.

Latvijā mākslinieka darbi bijuši apskatāmi galerijās "Bastejs" (2003) un "Istaba" (2005), bet Latvijas Nacionālā mākslas muzeja izstāžu zāles "Arsenāls" Radošajā darbnīcā šopavasār bija skatāma Henrija Preisa personālizstāde "Artefakti". Par to mākslinieks šā gada aprīlī nominēts nākamajai Purvīša balvai.

Izvirzot Preisa veikumu šim apbalvojumam, žūrija paudusi, ka viņš nomināciju pelnījis, jo "nebīšanās no historisma un ideju potenciālā naivuma padara šo izstādi par ievērojamu un nošķirtu parādību latviešu mākslas ainā". Kinorežisors un teorētiķis Dāvis Sīmanis norādījis, ka "pārlicinošais ezotēru, misticisma caurstrāvotu un panteistisku ideju apvienojums sarežģītās ģeometriskās vienībās ir mēģinājums skaidrot pasaules sarežģītību, izmantojot visu tās simbolu plašumu".

"Izveidot vizuāli piesātinātu un harmoniski konstruētu simbolu - tas ir nopietns mākslinieka uzdevums un īsts izaicinājums. Izstādē "Artefakti" kultūru, formu, struktūras un faktūru slāņojums ir parādīts kā viendabīgs un pašsaprotami dabisks objekts," papildina mākslas un kultūras interneta portāla Arterritory.com krievu redakcijas galvenais redaktors Sergejs Timofejevs.

Par to, kas mākslinieku iedvesmo un pret ko viņš izjūt vislielāko atbildību, radot arvien jaunus darbus, vaicājam Purvīša balvas nominantam Henrijam Preisam.

Ar ko jūs atšķiraties no citiem māksliniekiem?

Cilvēki, kurus ieinteresējuši mani darbi, teic, ka uzreiz tos pamana un atšķir starp citiem; kritiķi runā par tiem kā mūsdienīgiem un arhaiskiem vienlaikus. Savukārt tīri cilvēciski mākslinieki, kurus pazīstu un kuru darbi man patīk, izrādās, parasti ir aizņemti ar tiem pašiem procesiem, ar kuriem es.

Kuru izzūdošu parādību jūs gribētu iedzīvināt mākslas darbā, lai par to pastāstītu nākamajām paaudzēm?

Domājot par šo jautājumu, vēlreiz gūstu apstiprinājumu tam, ka mani interesē nezūdošas vērtības.

Kas ir ilgākais laiks, kas jums bijis nepieciešams, lai izveidotu kādu mākslas darbu?

Parasti, kad sāku jaunu darbu sēriju, pirmās gleznas tapšana aizņem līdz pat četriem mēnešiem laika. Kā piemēru varu minēt Purvīša balvai nominēto izstādi "Artefakti" - darbu pie kolekcijas izstāžu zālei "Arsenāls" sāku jau 2011. gadā.

Vai māksliniekiem ir vajadzīga mūza? Kas tā ir jums?

Man mūzas ietilpst tajā pašā kategorijā, kurā ierindojami vienradži, fejas, nāras, meža laumiņas un tamlīdzīgi. Bet, ja ar vārdu "mūza" saprot eksaltētu aizraušanās stāvokli pret sievieti, kas savā īpašā veidā paātrina vai uzlabo darba veikšanu, tad tādi brīži ir veselīgi ikkatram vīrietim neatkarīgi no profesijas vai amata.

Vai, radot darbu, izjūtat atbildību skatītāju priekšā?

Atbildība man ir tikai pret sevi. Man šķiet, atbildības sajūta pret skatītāju (ne pret cilvēkiem) ierobežo jebkuru attīstību.

Ko jums kā māksliniekam nozīmē nominācija Purviša balvai?

Man ir patīkami, ka tas, ko esmu vēlējies paust, ir rezonējis tik spilgti, ka ir prasījies pēc nominācijas Purviša balvai, kas patlaban Latvijas mākslinieku vidē un sabiedrībā ir augstākā atzinības izpausme.